

'Tussen de Gevangenschappen'

Leven en Werk van de Apostel

Paulus

Tussen de 1e en 2e
gevangenschap in Rome

Bijbelstudie © 2010, Stg. BTO Yarah
<http://www.yarah.nl>
<http://www.bijbelcollege.nl>

Tussen de Gevangenschappen

Titel van de studie verraadt al een beetje dat er in het leven van Paulus meer gebeurd is dan over het algemeen wordt aangenomen of bekend is.

Deze studie richt zich op:

- de historische feiten;
- hoe God heel bijzonder heeft gewerkt in het leven van Paulus.

Paulus heeft in zijn leven 2 keer gevangen gezeten in Rome. De 1e gevangenschap is bij de meeste mensen bekend. Men denkt ook dat hij toen is gestorven. Dat is onjuist. Paulus is na 2 jaar in vrijheid gesteld. Daarna heeft hij zijn bediening weer op zich genomen en vervolgens weer gearresteerd en terecht gesteld.

Deze studie behandelt met name de periode tijdens en na de 1e gevangenschap en de impact van wat er toen allemaal gebeurd is in Rome, Griekenland en Europa.

Natuurlijk is het geen verrassing voor ons dat de Here in Paulus leven bijzondere dingen heeft gedaan, en door Paulus grote dingen zijn gedaan.

Maar – desondanks zijn er ook nog veel zaken die onbekend zijn, of onderbelicht. Een aantal van die gebeurtenissen gaan we daarom eens bekijken.

DIA 2 – Paulus, gezien door Lukas

Lukas

Hand. 1:1

*Mijn eerste boek [Het Evangelie van Lukas] heb ik gemaakt, Teofilus, over al **wat Jezus begonnen is te doen en te leren**, 2 tot de dag dat Hij werd opgenomen, nadat Hij aan de apostelen, die Hij had uitgekozen, **door de heilige Geest zijn bevelen had gegeven**; 3 aan wie Hij Zich ook na zijn lijden met vele kentekenen levend heeft vertoond, veertig dagen lang hun verschijnende en tot hen sprekende over al **wat het Koninkrijk Gods betreft**.*

Over het algemeen wordt verondersteld dat we niet weten wie Teofilus is. Toch kunnen we er wel enige gedachten over hebben. We zullen later hier op terugkomen.

Belangrijk voor nu is: Lukas heeft **twee** 'geschiedenisboeken' geschreven.

- Eén, het Lukas-Evangelie, over het werk van de Here Jezus, **als mens – als Zoon van God**, op aarde, en
- één, de Handelingen, over **het werk van zijn Geest** – door de Apostelen.

Lukas schrijft dus over **twee aspecten** van Gods Werk, door Christus Jezus en de Apostelen gedaan. Daarbij verlegt hij gaandeweg -in de Handelingen- het accent naar Paulus' bediening omdat met name de bediening van Paulus' werk voor een regelrechte revolutie zorgde in Turkije, Griekenland en Macedonië – het 'oude' Europa.

Het Koninkrijk Gods

De boodschap die de Here hen onderwees en die de Apostelen hebben uitgedragen was die van 'het Koninkrijk Gods'. Opmerkelijk is dat de Handelingen daar mee beginnen én eindigen!

Hand. 28:28-31

28 Het zij u dan bekend, dat dit heil Gods aan de heidenen gezonden is; die zullen dan ook horen! 29 [En nadat hij dit gezegd had, gingen de Joden al redetwistende heen.]

*30 En hij bleef de volle termijn van twee jaar in zijn eigen gehuurde woning, en ontving allen, die tot hem kwamen, 31 **predikende het Koninkrijk Gods**, en onderricht gevende aangaande de Here Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, zonder enige belemmering.*

De “uitvalsbasis”: Antiochië.

Antiochië was een bijzondere gemeente. De eerste grieks-sprekende heidenen kwamen er tot geloof en ook was het een 'multi-culturele' gemeente, één van de *leiders* was bijvoorbeeld negroïde:

Hand. 11:20

20 Doch er waren onder hen enige Cyprische en Cyreense mannen, die, te Antiochië gekomen, ook tot de Grieken spraken en hun de Here Jezus predikten.

Hand. 13:1

*1 Nu waren er te Antiochië in de gemeente aldaar profeten en leraars, namelijk: Barnabas, Simeon, genaamd **Niger**, Lucius van Cyrene, Manaën, de zoogbroeder van Herodes, de viervorst, en Saulus.*

In Hand. 15:30 zien we dat dit een erg grote gemeente was, er word gesproken over een 'menigte'.

Nadat Paulus in Antiochië terugkwam werd hij geconfronteerd met dwaling en ging deze in Jeruzalem toetsen – of hij misschien toch het verkeerde Evangelie had verkondigd:

Hand 14:21

En toen zij aan die stad het evangelie verkondigd en er verscheidene discipelen gemaakt hadden, keerden zij terug naar Lystra, Ikonium en Antiochië, 22 om de zielen der discipelen te versterken en hen te vermanen om te blijven bij het geloof, en dat wij door vele verdrukkingen het Koninkrijk Gods moeten binnengaan.

Hand. 15:1

*En sommigen, uit Judea gekomen, leerden de broeders: Indien gij u niet besnijden laat naar het gebruik van Mozes, kunt gij niet behouden worden. 2 En toen er van de zijde van Paulus en Barnabas geen gering verzet en tegenspraak tegen hen ontstond, droegen zij Paulus en Barnabas en nog enigen van hen op zich tot de apostelen en oudsten te Jeruzalem te begeven naar aanleiding van dit geschil. [...] 28 Want het heeft **de heilige Geest** en ons goed gedacht, u verder geen last op te leggen dan dit noodzakelijke: 29 onthouding van hetgeen de afgoden geofferd is, van bloed, van het verstikte en van hoererij; indien gij u hier voor wacht, zult gij wèl doen. Vaart wel!*

Korinthe

Tijdens de 4e Zendingsreis blijft Paulus lange tijd in Korinte. Natuurlijk kennen we de brieven aan Korinte, en daardoor hebben we een bepaalde opvatting gekregen over deze gemeente; een gemeente waar -in onze ogen- veel mis was. En dat was ook zo. Maar, er was ook zeer veel goeds gebeurd en later kwam deze gemeente ook weer in het 'goede spoor'.

Lezen: Hand. 18:1-9

Het is vrij zeker dat Paulus in +/- 52 AD in Korinte arriveerde, omdat vermeld wordt dat keizer Claudius bevolen had dat alle Joden Rome moesten verlaten (Hand. 18:2). Paulus bleef achttien maanden in Korinte (Hand. 18:11) en verbleef bij een Joods echtpaar, Aquila en Priscilla. Hij werkte met hen samen als 'tentenmaker'. Een groot aantal Korintiërs kwamen tot geloof in Jezus en Paulus was in staat daar een gemeente te stichten. Hij schreef drie brieven aan de Korintiërs, waarvan wij **de tweede en derde brief** in onze Bijbel hebben: 1 Kor. 5:9 zegt namelijk: "in mijn vorige brief".

(Naar: Bijbelcommentaar Andrew Wommack).

De 'Talliet' (Gebedssjaal)

In de NBV staat dat Aquila, Priscilla en Paulus '*leerbewerkers*' waren. Dat is onjuist. Ook 'tentenmaker' is waarschijnlijk een onjuiste, hoewel letterlijke, vertaling.

Een schriftgeleerde, zoals Paulus was, zou *nooit* leerbewerker kunnen of willen zijn – dat was namelijk een heel vies beroep waarbij de leerbewerker de huiden in urine bewerkte – een beroep een Schriftgeleerde 'niet waardig'. Sterker nog: een ónrein beroep!

In het Grieks staat er: 'skenopoiros' {*skay-nop-oy-os*}. Het woord is afgeleid van 'makers van draagbare tenten'; een: '*tabernakel*'. Het kan op twee manieren uitgelegd worden:

1. Paulus maakte gebedsmantels of sjalen – de Talliet;
2. Paulus maakte (draagbare) tenten van leer en geitewol voor de nomaden.

De laatste uitleg wordt meestal gevolgd, door de letterlijke vertaling, maar ik kan mij met de beste wil van de wereld niet voorstellen dat Aquila en Priscilla of Paulus daarmee in hun onderhoud zouden hebben kunnen voorzien in steden als Rome of Korinte. Wel met het maken van gebedssjalen; die gebruikten immers de Joodse mannen in de synagoge? Het is logischer te denken, daarom, dat hij kleding maakte, religieuze kleding, voor de Joodse mannen.

In Korinte was er dus erg veel zegen geweest op het werk van Paulus en de andere Evangelisten waardoor veel mensen tot geloof kwamen. Hij bleef er lang zodat hij ook anderen kon instrueren voor het Evangelie-werk. We zien dit bij de 3e zendingsreis, in Efeze, weer gebeuren.

Efeze

Het 2 jaar durende verblijf in Efeze was in allerlei opzichten uniek te noemen.

Lezen: Handelingen 19:1-22

- 9, 10 – **dagelijks** besprekingen hield in de gehoorzaal van Tyrannus. En dit ging **twee jaar lang** zo voort, zodat **allen**, die in Asia woonden, het woord des Heren hoorden, Joden zowel als Grieken – dit gebeurde ondermeer doordat Paulus mensen opleidde en uitzond om als Evangelist rond te gaan reizen. In diverse brieven komen we deze, vaak niet bij naam genoemde, Evangelisten tegen – bijv. in 3 Joh. Vers 9-12 waar we lezen over Diotrefus, die deze Evangelisten niet wil ontvangen;
- 18 – en velen van hen, **die gelovig geworden waren**, kwamen **hun schuld belijden** en uitspreken wat zij bedreven hadden.

=> **1 Joh. 1:9** “Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.”. Veel mensen zeggen dat dit niet voor gelovigen geldt “want we zijn al vergeven”. Hier blijkt, uit het werk van Paulus, **dat dit niet juist is!**

- 22 – Timoteüs en Erastus worden (alvast) naar Macedonië gezonden. Deze broeders waren dus zelf inmiddels ook -om het zo maar eens te zeggen- 'volwaardige Evangelisten'.

Deze twee jaar arbeid van Paulus, deze 'bijbelschool', in Efeze heeft er toe geleid dat het Evangelie in zeer korte tijd door heel 'Asia' (Turkije), Griekenland en Europa verspreid raakte. Overall trokken de predikers rond, evangeliserend, gemeentestichtend. Andere Evangelisten opleidend. Met als gevolg dat er bijvoorbeeld al rond het jaar honderd zelfs in Frankrijk gemeenten waren.

Erastus

Erastus bleef een trouwe medewerker, Evangelist. Hij wordt bijvoorbeeld nog genoemd in 2 Tim. 4:20 waar Paulus schrijft: “Erastus is in Korinte gebleven”. Erastus was de stadsrentmeester, de penningmeester van de stad Korinte. Hij is daar ook begraven. Zijn graf is nog steeds bekend.

Onlangs heeft men in Korinte een voet pad opgegraven. Aan het begin van dit voetpad kun je in het Latijn de woorden lezen: “*Erastus, de penningmeester van de stad heeft van zijn eigen geld dit voetpad betaald*”. Het graf en het voetpad dateren uit de 1e eeuw. Het moet daarom wel dezelfde Erastus zijn als de Erastus van de Bijbel.

Is het niet bijzonder dat het NT-ische 'verhaal' zo bevestigd wordt tot zelfs in zulke kleine details? Hieruit blijkt ondermeer hoe minutieus Lukas zijn werk en onderzoek heeft gedaan!

Dia 6 – Naar Rome

Nadat Paulus ook naar Macedonië, Griekenland en wederom Macedonië was geweest reisde hij naar Jeruzalem. Onderweg had hij in Milete nog een ontmoeting met de oudsten van Efeze. We zien hier ook nog een bijzonderheid – Paulus zegt dat hij hen, de oudsten, “drie jaar lang” heeft onderwezen => Hand. 20:31. De totale periode dat hij in Efeze verbleef is dus hier precies terug te vinden.

In Jeruzalem wordt Paulus gevangen genomen en, uiteindelijk, wordt hij via de nodige omwegen naar Rome gebracht. Daar wordt hij twee jaar lang gevangen gezet, onder huisarrest geplaatst.

Over de periode van dit huisarrest is niet zoveel bekend – dat wil zeggen, de Handelingen stoppen daar. Maar ook deze periode is zéér belangrijk geweest, vooral voor de verspreiding van het Christendom in de stad Rome zelf maar ook ver daar buiten.

Beroep op de Keizer

Paulus 'beriep zich op de Keizer'. Dat betekende dat hij, als Romeins staatsburger, zijn recht uitoefende om de zaak die de Joden tegen hem wilden aanspannen voor de keizer uitgevochten te zien – het hoogste juridische orgaan in die tijd.

Wij zouden zeggen: “Hij wilde naar het Europese gerechtshof” omdat hij zich niet door een lokale, mogelijk bevooroordeelde, machthebber ter dood wilde laten veroordelen.

*“in de Keizertijd kwam alles in handen van de keizer, er ontstond een nieuw soort proces: de **cognitio extraordinaria**. Hierbij wordt een bindend vonnis uitgesproken door de keizer of door een keizerlijk ambtenaar. [...] Zo kwam het ook voor dat burgers problemen voorlegden aan de keizer, en het antwoord van de keizer daarop, **rescripta**, was geldig omdat het van de keizer kwam. Als de keizer als rechter optrad was zijn vonnis, **decreta**, ook geldig”* (www.scholieren.com, “De rechtspraak bij de Romeinen”)

Wat Paulus dus deed was een **civiel-rechterlijke procedure** afdwingen door zijn 'beroep op de keizer'. Daarbij moesten dan de Joden hun beschuldigingen in Rome, voor de Keizer of één van zijn ambtenaren, tegen Paulus inbrengen en kon hij, eventueel bijgestaan door een raadsman of anderen, zijn verdediging voeren.

Uit het vervolg zien we dat deze 'beslissing' van Paulus een door Gods Geest ingegeven beslissing moet zijn geweest gezien de enorme zegen die hierop heeft gerust.

Lukas had nog veel meer kunnen schrijven over het leven van Paulus. Hij deed dat niet. Zijn boek, de Handelingen, stopt bij de gevangenschap van 2 jaar. Maar,.. wat valt daar op?

“hij bleef de volle termijn van twee jaar in zijn eigen gehuurde woning, en ontving allen..”
– Hand. 28:30

Ik heb het niet kunnen achterhalen, maar kennelijk duurde de 'proces-periode' twee jaar. We lezen verder niet dat Paulus werd veroordeeld.

Na Handelingen 28 houdt het dus niet op. Maar Lukas' boek, de Handelingen, houdt op. Zijn werk zat er op, kennelijk, en hij heeft zijn geschrift aangeboden aan zijn opdrachtgever: Teofilus.

Lukas bleef Paulus tot aan zijn dood trouw. 2 Tim. 4:21. Maar die dood volgde niet aan het einde van deze gevangenschap! Dan zou Lukas dat zéér zeker, precies als dat hij verslag had gelegd van het werk van de Apostelen, hebben beschreven!

Wie was Lukas?

Bijna iedereen die ook maar iets van de Bijbel afweet, weet dat Lukas een arts was. Paulus noemt hem in Kol. 4:14 “de geliefde geneesheer”.

Ook weten we dat hij een tijd met Paulus heeft opgetrokken, als Evangelist. En zoals we hebben gezien was hij een 'documentalist', een schrijver.

Maar, wat veel mensen niet weten is dat Lukas één van de eerste bekeerlingen was in Filippi, én.. de éérste voorganger van deze gemeente. Hij diende deze gemeente ongeveer zes jaar. Deze gemeente was een gemeente die rijk was. De eerste bekeerlingen waren ook welgestelde mensen – Lydia de purperverkoopster, de gevangenenbewaarder, en dus ook de arts Lukas.

Wanneer kwam hij tot geloof?

Het staat *niet* beschreven in Gods Woord maar persoonlijk geloof ik dat Lukas het Evangelie heeft gehoord toen Paulus uit de gevangenis kwam en zich, logischerwijs, onder behandeling liet stellen voor zijn zweepslagen – **Hand. 16:22-24**. Misschien was het de arts van Lydia? Want daar ging Paulus heen toen hij vrijgelaten werd (16:40).

Ongeveer 6 jaar later keert Paulus terug in Filippi – dat in Macedonië lag – en gaat Lucas met hem mee reizen: Hand. 20:1-2, 5 – “wachten ons op”.

De brief aan de Fillippenzen wordt door Paulus tijdens zijn 1e gevangenschap geschreven. Aangezien Lukas' boek, de Handelingen, hier ophoudt, is het logisch te verwachten dat Lukas na verloop van tijd terug gekeerd is naar zijn eigen Gemeente. Als we de de brief aan de Filippenzen bestuderen zien we dat deze gemeente Paulus in die periode ook enorm gesteund heeft en dat hij Timoteüs naar ze zendt – die samen met Lukas de meest belangrijke medewerker van Paulus was.

Paulus – de brieven!

Paulus brieven worden vaak ingedeeld in:

- de brieven 'voor de gevangenschap'
(Galaten, Tessalonicenzen I & II, Korinthe I & II, Romeinen)
- de brieven 'tijdens de gevangenschap'
(Filippenzen, Filemon, Kolossenzen en Efeziërs)
- de 'pastorale' brieven
(1 Timoteus, 2 Timoteus en Titus)

De 'pastorale' brieven zijn een grote bron van informatie over de periode van de 1e gevangenschap, de tussenliggende periode, en de 2e gevangenschap.

Deze brieven gaan we dan ook -vanuit een iets andere invalshoek dan gewoonlijk- bestuderen. Maar bij die brieven horen dus ook delen van de 'gevangenschaps-brieven' en –in ons geval-- met name de Fillippenzenbrief – vanwege ondermeer de relatie tot Lukas en zijn gemeente..

De Gevangenschap

**Grote opwekking in Rome!
Bron van informatie?**

Brief aan de Fillippenzen, 1:12-30!

- Financiële hulp (Fil. 4:8)
- Lukas - voorganger (Fil. 4:3)

De 1e gevangenschap in Rome leidde tot een enorme opwekking, ook in de allerhoogste maatschappelijke kringen. Wanneer we de brief aan de Filippenzen bestuderen krijgen we daarvan een hele goede indruk.

Studie:

Brief aan de Fillippenzen

http://bijbelcollege.nl/downloads/pdf/NT_06_05_Filippenzen.pdf

De 'pastorale' brieven...

De sleutel:

Timoteüs & Titus

- *Brieven voor de gevangenschap*
- *De 'gevangenschap-brieven'*
- *Onderscheid vaak bron voor dwaling!*
- *Onderken éénheid en je ziet waarheid!*

De 'pastorale' brieven worden onderschat qua inhoud en informatie!

Eenheid = Waarheid

Door de focus op, bijvoorbeeld, de 'gevangenisbrieven', zien veel mensen niet meer hoe het écht zit: ze verzuimen de andere brieven te bestuderen of lezen die daar 'in'. Men ziet daardoor zelfs de chronologie -de volgorde in tijd van de gebeurtenissen- in Gods Woord niet meer.

De 'gevangenschap' van Paulus en wat er in de opvattingen van Paulus veranderd zou zijn in die periode, wordt buiten alle proporties uitvergroot.

Maar juist door de eenheid te zien in het leven en werk van Paulus, zien we de geschiedenis volledig! En zien we wat er werkelijk gebeurd is.

Pastorale brieven

Ná de 1e gevangenschap in Rome!

Paulus is na Handelingen 28...

- *in vrijheid gesteld!*
- *Heeft daarna weer rondgereisd*
- *Is vervolgens weer gevangen gezet*
- *Twéé gevangenschappen, vier 'zendingstreizen'*

Bron: **informatie van Paulus zelf!**

Studie:

Titus

http://bijbelcollege.nl/downloads/pdf/NT_06_09_Titus.pdf

Timoteüs

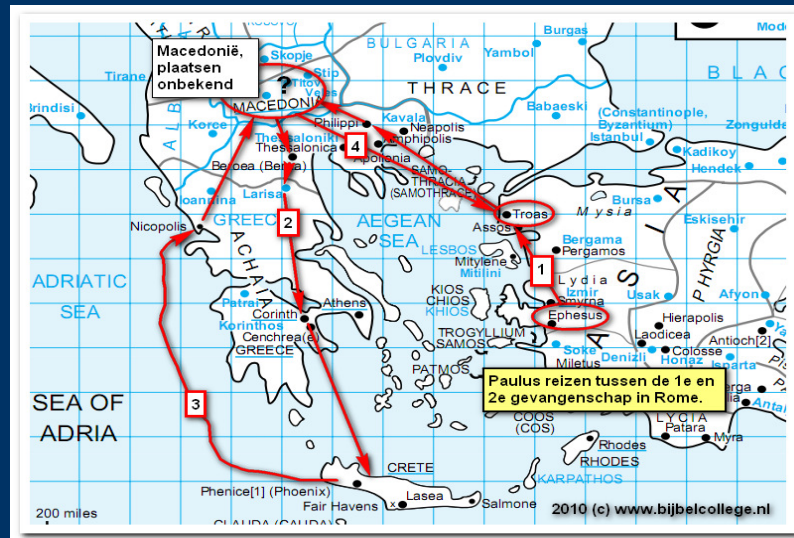
http://bijbelcollege.nl/downloads/pdf/NT_06_08_Timoteus.pdf

Chronologisch zijn deze brieven als volgt geschreven:

- 1 Timoteüs
- Titus
- 2 Timoteüs

Op die volgorde zullen we ze niet bestuderen. We gaan éérst de brieven aan Titus bestuderen, daarna de brieven aan Timoteüs.

Tussen de gevangenschappen..

Uit de diverse brieven van Paulus, en dan met name de 'pastorale' brieven, kunnen we afleiden wat Paulus heeft gedaan tussen de 1e en 2e gevangenschap.

De informatie is 'fragmentarisch', en de kaart is een weergave van deze informatie waarbij sommige zaken niet helemaal zeker zijn maar op basis van 'logisch redeneren'..

Duidelijk mag zijn dat Paulus ná de eerste gevangenschap nog enkele jaren zeer vruchtbaar gearbeid heeft; nieuwe gemeenten werden gesticht, de eerder gestichte gemeenten werden bezocht en bemoedigd.